

The Hague Security Delta

Jaarverslag 2015

The Hague Security Delta

Maart 2016

The Hague Security Delta
Wilhelmina van Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
070 204 51 80

info@thehaguesecuritydelta.com
www.thehaguesecuritydelta.com
 [@HSD_NL](https://twitter.com/HSD_NL)

1. Zichtbaar en werkend kenniscluster

HSD staat op de kaart als nationaal veiligheidscluster. De implementatie van de HSD-alignment strategie werkt. In 2013 begonnen met 10 founding partners zijn er inmiddels 208 partners contractueel verbonden aan HSD (zie bijlage). Zo'n 100 hiervan zijn innovatieve MKB bedrijven, verspreid over het hele land met kernen in Twente, Brabant en Den Haag. HSD MKB Connect, de samenwerking met de KvK, heeft ten behoeve van hen in 2015 circa 450 verbindingen gerealiseerd waarvan een kleine 100 in het kader van concrete innovatieprojecten. HSD is een open netwerk; 'iedereen in veiligheidsland kan partner worden en iedereen in het partnerschap wordt serieus genomen'. Naast de partners is een uitgebreid netwerk opgebouwd van professionals en beslissers bij overheden, bedrijven en kennisinstellingen langs de lijnen van nationale veiligheid, bescherming vitale infrastructuur, cyber security, urban security en forensics. HSD als cluster is steeds meer een bruisend ecosysteem te ontwikkelen te midden van een sterke infrastructuur met uitstekende faciliteiten.

De campus fungeert steeds meer als brandend middelpunt van de triple helix samenwerking waar kenniscirculatie plaats vindt en nieuwe verbindingen ontstaan. Sinds de opening in februari 2014 zijn er 34 organisaties gecontracteerd voor huisvesting op de campus. De bezetting van professionals bij die organisaties groeide in 2015 van 49 naar 148. Het betreft organisaties uiteenlopend van groot en klein bedrijf, kennisinstelling, overheid: nationale politie en belastingdienst internet services. De gehele triple helix is hiermee vertegenwoordigd. Er worden tevens trainingen en onderwijs gegeven op de HSD-Campus, zoals onder andere door de Cyber Security Academy, Hardware Security, NATO/Europol-HSD Summerschool en European Network Cyber Security. Daarnaast vinden er steeds meer events en bijeenkomsten plaats op de campus. Uiteindelijk zijn eind 2015 ook het accelerator programma van World Start Up Factory en een soft landing programme van Canadese security bedrijven gestart. Al met al steeds meer reuring en dynamiek.

HSD-Office organiseerde laagdrempelige ontmoetingen op de campus, zoals de wekelijkse bewoners lunch en de 2-wekelijks HSD cafe's. Deze cafes werden gemiddeld door zo'n tachtig personen uit de triple helix bezocht. Verder houdt HSD iedereen op de hoogte via de maandelijks nieuwsbrief (van 1265 ontvangers in 2014 naar 6890 in 2015) en via de inzet van diverse social media middelen, met de HSD site als brandend middelpunt. De website wordt doorontwikkeld tot een portal (oplevering april 2016) en wordt in de huidige vorm door een kleine 7000 bezoekers per maand bekeken. HSD bereikte in 2015 een groei van 1350 naar 2634 volgers op twitter van 1169 naar 2091 op linkedin en daarmee zitten we ruim boven de gestelde communicatie targets voor 2015.

Hoogtepunt in 2015 was de Cyber Security Week 'powered by HSD'. Deze week werd georganiseerd parallel aan de Global Cyber Space Conference en One Conference die plaats vonden in het WorldForum in Den Haag. De week werd georganiseerd door gemeente Den Haag, de ministeries van VenJ en EZ, en HSD-Office in samenwerking met 75 bedrijven, overheids- en kennisinstellingen. Het programma kende dagen langs de lijnen van 'toegang tot ... kennis, innovatie, markt, talent en kapitaal' en bestond uit 30 tracks, een innovatiemarkt en twee matching event tussen (inter)nationale bedrijven en daarnaast startups en investeerders. De week op de HSD Campus trok 1700 bezoekers, waaronder 60 journalisten en inkomende handelsmissies uit USA en Canada. De aparte website had 40.000 pageviews en leverde zo'n €4 miljoen aan mediawaarde (free publicity). De matchmaking tussen zo'n 30 aanwezige investeerders en 6 pitchende startups heeft tot twee afgeronde investeringen in 2015 geleid. Daarnaast zijn er in 2015 door de regionale investeringsmaatschappij Innovation Quarter (IQ) de eerste drie investeringen in security startups/scale ups gedaan.

Kennis is nodig om richting te geven aan het innovatieproces en om de vraag naar innovaties te formuleren. De Nationale Innovatie Agenda Veiligheid 2015 (NIAV) is hierbij een belangrijke leidraad geweest. Er zijn op alle speerpunten uit de NIAV opeenvolgende georganiseerd, die soms tot nieuwe verbindingen en hele concrete samenwerkingsverbanden, living labs en projecten hebben geleid. Deze worden in dit jaarverslag opgenomen onder programma 2.

De volgende kennisproducten/rapporten zijn in 2015 op verzoek van HSD-Office opgeleverd:

1. 'The Value of Cooperation, innovation in Dutch Security in Perspective' (HCSS en HSD Office)
2. 'Innovatie tijdens Nuclear Security Summit 2014, lessons learned' (Twijnstra Gudde, Universiteit Leiden/Campus Den Haag en het bedrijf HonderdProCent)
3. 'A Blessings in the Skies: Unmanned Opportunities for Business and Security' (HCSS ism TNO, NLR en Ministerie van VenJ)
4. 'Securing Critical Infrastructures in the Netherlands, Towards a National Testbed' (het bedrijf MKB Cyber Advies en HCSS i.s.m. ENCS, TNO, Alliander en KPN)
5. Monitor Ontwikkeling Veiligheidscluster HSD (Policy Research)
6. Handleiding Veilig Digitaal Ondernemen (HSD Office en NIDV)

In 2015 zijn in het HSD cluster twee expertise centra gelanceerd, waarbij kennis, (inter) nationaal netwerk, onderwijsprogramma's en trainingen gebundeld zijn: het Expertise Centrum CBRNe van het TNO, NFI en RIVM en het Cyber Expertise Centrum van de Haagse Hogeschool. Daarnaast zijn er twee instituten opgericht in 2015 die beiden hebben gekozen om zich te vestigen op de HSD Campus: het Global Forum on Cyber Expertise met ca 40 verschillende triple helix partners en het Institute for Financial Crime met 24 partners uit de fintech sector..

2. Faciliteren van consortia

HSD Office doet in beginsel niet zelf projecten maar creëert ze voor partners, behalve als er geen logische eigenaar is en/of juist een onafhankelijke platform rol gewenst is. Zo is er via het project 'Trusted Network Initiative' een nood oplossing tegen DDOS aanvallen gerealiseerd. Hieraan zijn verbonden diverse grote corporate banken, telecomproviders en NL-IX en AMS-IX. In 2015 is e.e.a. voorbereid in zowel technische, organisatorische en juridische zin. Daadwerkelijke implementatie is nog niet gerealiseerd. Er wordt bezien en gewerkt aan realisatie in 2016 in samenhang met initiatieven en onder de vlag van de Dutch Continuity Board.

De volgende projecten uitgevoerd in consortia, voortvloeiend uit het HSD Stimuleringsfonds 2013/2014 en 2014/2015, zijn opgeleverd in 2015:

1. Futurebase: dit project ontwikkelt een toolbox en visuals voor de analyse ten behoeve van strategische veiligheidstudies. Het product wordt reeds gebruikt door eindgebruikers als VenJ en BZ.
2. Tokenizer: dubbele authenticatietool. Dit product is gelanceerd in de markt en het bedrijf heeft zich gevestigd op de HSD campus en creëert business.
3. Crisiscommunicatiegame: deze game wordt begin volgend jaar afgerond. De game is reeds getoetst bij diverse eindgebruikers en professionals en wordt onderdeel van een trainings- en opleidingsprogramma van het Instituut Fysieke Veiligheid.
4. Sam Outdoor: de indoorrobot is al in gebruik bij beveiligingsopdrachten en daar wordt reeds mee verdient. De outdoorrobot wordt begin volgend jaar gebruiksklaar opgeleverd.
5. Bloed in de spotlight. De bloed- en spectraalcamera is opgeleverd. NFI doet op dit moment een valorisatiecheck. Het startup bedrijf FTS is volop in ontwikkeling met eindgebruikers vanuit de hele wereld om product te gaan verkopen. Het project ThreadStone richt zich op het detecteren en rapporteren van zwakke plekken in internetsites en op internet aangesloten apparaten. Hiermee kunnen aanvallen van cybercriminelen worden tegengegaan.
6. Digital Evidence Dashboard is een product dat niet-technische rechercheurs in staat stelt om in een vroeg stadium te bepalen welke digitale bewijsstukken relevant zijn.
7. Foxguard is een cyber detectietool waarmee organisaties kunnen vaststellen of hun computers slachtoffer zijn van een digitale spionage of een digitale aanval.
8. Mister eXtra is een hulpmiddel dat gebruikt kan worden bij het veiligstellen van forensische sporen op een plaats delict. Forensisch deskundigen kunnen straks op de plaats delict direct analyseren en zien welke sporen geschikt zijn voor nader onderzoek, zonder hierbij sporen af te breken of onbruikbaar te maken. Waarmee de pakkans van criminelen vergroot wordt.
9. Total Blackout is een serious game, waarmee deelnemers uit verschillende vitale sectoren, zoals de energie- en telecomsector zich kunnen voorbereiden op een crisis.
10. Eventcloud creëert een platform voor open en gesloten evenementendata en beveiligingsfunctionaliteiten. Dat zorgt ervoor dat evenementen niet alleen veiliger maar ook winstgeverder worden waardoor de kosten van veiligheid kunnen worden gereduceerd, en het voortbestaan van gratis publieks evenementen gewaarborgd is.

Kennis is nodig om richting te geven aan het innovatieproces en om de vraag naar innovaties te formuleren (zie H1). De Nationale Innovatie Agenda Veiligheid 2015 (NIAV) is hierbij een belangrijke leidraad geweest. Er zijn op alle speerpunten uit de NIAV o bijeenkomsten georganiseerd, die soms tot nieuwe verbindingen en hele concrete samenwerkingsverbanden, living labs en projecten hebben geleid.

Met het ministerie van VenJ zijn in 2015 verkenningen uitgevoerd voor samenwerking in programma's. Er zijn drie onderwerpen gedefinieerd, te weten Real Time Intelligence, Sensing en Aardobservatie. De eerste twee lopen via de Nationale Politie; deze worden hieronder beschreven. Rondom aardobservatie is met het innovatieteam van VenJ een open innovatieproces gestart in 2015, met een eerste vraagarticulatie- en marktverkenning. Via en met Netherlands Space Organisation (NSO), ministerie van EZ en Defensie en InnovationQuarter is door HSD partner HCSS een studie gemaakt op het gebied van aardobservatie en downstreaming. HSD verbindt deze trajecten, als mede met trajecten rondom unmanned verhicel/drones/systems, big data en de potentiële ontwikkeling van voormalig Vliegveldveld Valkenburg als testlocatie.

Voor wat betreft Real Time Intelligence en Sensing geldt dat bij zowel de Nationale Politie als de crisisorganisatie het in de kern draait om de juiste informatie, op het juiste moment, bij juiste organisatie en de juiste persoon. Het gaat om het handelen op basis van verrijkte en beschikbare Real Time informatie bij misdaadbesteding en crisis. Op deze vraag/problematiek lopen er diverse initiatieven en zijn in 2015 samenwerkingsverbanden in de triple helix gecreëerd. De Nationale Politie heeft samen met TNO sinds 2015 een onderzoeksprogramma Real Time Intelligence. Ook wordt gebruik gemaakt van Sensing: het waarnemen of verzamelen van informatie met betrekking tot een object of persoon met een technisch hulpmiddel (de sensor). De verkregen informatie leidt, na verwerking, analyse en het toevoegen van kennis, tot „intelligence“ en

vervolgens een interventie vanuit de politie of een andere veiligheidspartner. Vanuit de NIAV speerpunten 2 (leren van oefeningen en incidenten), 10 (genetwerkte informatie op knooppunten) en 11 (detecteren en voorspellen van afwijkend gedrag) is in 2015 al een belangrijke verbinding gelegd met dit programma en bij de totstandkoming en opening van innovation experience (iX) room op de Politie Academie.

In stedelijke gebieden en met name gebieden waar door de aard van de objecten of de aard van de evenementen die daar plaatsvinden hogere veiligheidsrisico's zijn, kan door een integrale aanpak, de inzet van innovatieve methodes en technieken de veiligheid verbeterd worden. Dit sluit ook aan op ontwikkelingen van Smart Cities waarbij door organisatie (burgerparticipatie), procesverbetering (samenwerking) en techniek (IoT) innovaties worden ontwikkeld die leiden tot een veilige en milieu vriendelijke stad. Onder dit onderwerp is in 2015 gewerkt aan twee concrete programma's: De Internationale Zone in Den Haag en de beperking van uitgaansgeweld op het Rembrandtplein in Amsterdam. Het programma Internationale Zone, een zogenoemd White Pearl HSD programma is daarwerkelijk gestart in 2015. Fase 1 wordt gevormd door een project waarbij een Shared Information Platform door de initiele consortium HSD partners Thales, Siemens en TNO. Dit programma kent een publiek private investering van meer dan €1mln. Verder worden o.a. door een dedicated programma manager vanuit HSD Office samen met de stakeholders de randvoorwaarden, de investeringen en betrokkenen van een living lab in fase 2 voorbereid. De visie van het programma is om mogelijk in de toekomst een publiek privaats Operationaal Shared Security Center voor de gehele internationale zone te hebben, dat bijdraagt aan de leefbaarheid en veiligheid van het gebied, de aantrekkelijkheid van Den Haag als vestigingsplaats van Internationale organisaties en bedrijven, en voor de leveranciers een potentieel businessmodel oplevert. Indien succesvol kan dit project ook als internationale showcase meer opleveren voor Den Haag en voor de deelnemende HSD partners. Het project Rembrandtplein is in 2015 tot stand gekomen door de inspanning van een van de HSD Programmamanagers. Na een door HSD begeleid(triple helix open innovatie) proces, de beoordeling door de gemeente Amsterdam van verschillende voorstellen van (consortia van) ondernemers zullen er in 2016 concrete pilots gestart gaan worden. Deze pilots worden gestart met het doel het Rembrandtplein als uitgaansgebied veiliger en plezieriger te maken.

Daarnaast is onder de vlag van de regionale ontwikkelingsmaatschappij Innovation Quarter (IQ) i.s.m. HSD Office een realisatie lab smart, safe en resiliënt mainport Rotterdam, in 2015 gestart. Hier worden allerlei technieken en nieuwe samenwerking ten behoeve van een slimme en veilige haven Rotterdam in pilot vorm uitgevoerd. Verder is onder de vlag van DITSS een succesvolle fieldlab rondom de uitgaansstaat van Eindhoven, Stratumseinde, in 2015 van de grond gekomen. Hier worden nieuwe technieken en sociale innovaties uitgeprobeerd en gevaloriseerd. Onder de vlag van Twente Safety & Security zijn vijf programma's met eigen waardeproposities van start gegaan in 2015. Het gaat om veilig langer thuis wonen, veilige gebouwen, veilige evenementen, omgaan met verwarde personen en fieldlab Drones als onderdeel van de ontwikkeling van Vliegfeld Twente.

3. Human Capital Agenda Security

In 2015 zijn de contouren geschetst voor een Human Capital Agenda gericht op (cyber) security. Voor het opstellen van de agenda zijn gesprekken gevoerd met HR en business directors van circa 12 founding/premium HSD partners en de onderwijsinstellingen die partners zijn van HSD. Daarnaast zijn ook een tweetal ronde tafels georganiseerd waarvan een met HR directeurs en een met recruiters van betrokken HSD partners. Verder is er in mei een inventarisatie gemaakt van de huidige stand van zaken op de (cyber) security arbeidsmarkt en is de behoefte aan talent in kaart gebracht (nulmeting). Op basis van de gesprekken, ronde tafels en nulmeting zijn twee programmasporen vastgesteld, te weten: a) onderzoek en onderwijs beter laten aansluiten op de vraag van werkgevers naar talent en expertise en b) talent (internationaal) aantrekken en zodoende het aanbod van talent vergroten. Aan deze programmalijnen zijn vier projecten opgehangen: 1) Access to Talent, 2) beroepsprofielen 3) gastdocenten 4) online platform.

Naast de gesprekken met de partners over de Human Capital Agenda, zijn ook afzonderlijke gesprekken gevoerd met de partners over de definiëring van doelgroepen en het inzetten van middelen als events, gaming, webinars, traineeships, et cetera. Op basis van deze gesprekken is een plan van aanpak opgesteld welke in 2016 verder uitvoering krijgt. Voor het aantrekken van studenten ICT is een in-kind partnership gesloten met IT Talent College, waarvan de colleges in 2016 in Den Haag zullen plaatsvinden.

Op de HSD campus heeft de Cyber Security Academy, de samenwerking van TU Delft, Universiteit Leiden en Haagse Hogeschool, zijn executive masterprogramma gedraaid. Naast de eerste lichting 2014/2015 van 27 personen heeft de werving en selectie van een tweede lichting in 2015 plaats gevonden en is met zo'n 25 van start gaan. Ook hebben voorbereidingen plaats gevonden voor het opzetten van een nieuwe master Cyber Security Engineer. Daarnaast heeft er in augustus 2015 de door NAVO NCI, Europol en HSD georganiseerde summerschool cyber security voor studenten en young professionals op de HSD campus plaatsgevonden. De summerschool was een groot succes met een internationaal gezelschap van 25 personen en wordt daarom in 2016 opnieuw georganiseerd met deze keer een grotere rol voor Europol.

Het security talent platform (www.securitytalent.nl) is opgeleverd in een 1.0 versie. Op het platform worden vacatures en stageplaatsen van HSD-partners en de reguliere en niet-reguliere onderwijsmogelijkheden op het vlak van safety en security in Nederland ontsloten. In 2015 zijn er 300 vacatures en stageplaatsen van HSD partners via het platform ontsloten en zijn er 240 talentprofielen aangemaakt. Er is bezien of dit platform een eigen verdienmodel zou kunnen opleveren, maar uit de nauwe contacten met HSD partners blijkt er wel belangstelling, maar absoluut nog geen mogelijkheid om er een aparte betaalde dienst van te maken. Met beperkte middelen vanuit de stichting kan wel het digitale platform onderdeel worden van de HSD site die doorontwikkeld wordt tot portal en in 2016 opgeleverd zal worden en daarmee een praktische invulling geven aan de Human Capital Agenda en de dienstverlening van HSD Office rondom toegang tot talent.

4. Internationale acquisitie en branding

De samenwerking in het Strategische Acquisitie Platform waarin ook vertegenwoordigers van IQ, NFIA, gemeente Den Haag, The Hague Convention Centre, NCH en KvK. Gezamenlijk value propositie, alsmede een verankering van HSD in de NFIA campagne "The Netherlands as (secure) gateway to Europe". De gezamenlijke inspanning heeft geresulteerd in internationale acquisities van 11 bedrijven en 11 internationale meerdaagse zakelijke congressen.

Resultaten acquisitie van Internationale congressen, met in de lead The Hague Convention Center, gemeente Den Haag, WorldForum en NBTC Holland

1. Weiss Conference (via TU Delft) 2015
2. Hardware.IO 2015 en 2016
3. Conference of States Parties to the Chemical Weapons Convention: Remotely Piloted Vehicles, AI and Unmanned Systems (via OPCW) 2015
4. Borderpol 2015
5. TUS EXPO 2015 en 2016
6. Mobile 360 (Cloud) Security Event 2016
7. Space Expo 2016
8. SRE (Security Research Event by EU) 2016
9. CIPRE 2015 en 2016
10. Global Conference on Cyber Space 2015/One Conference/Cyber week
11. Europol Interpol Cybercrime conference 2015

Voor wat betreft de internationalisering van HSD is gewerkt binnen Europa met partners in Engeland, Duitsland, Denemarken, Finland, Estland, Frankrijk, Spanje en België en zijn er kennisbruggen op/uitgebouwd met netwerken in Canada en USA. Er zijn in 2015 vijf Memorandings of Understanding (MoU) afgesloten met:

1. Maryland the United States' epicenter of research and innovation in cyber security
2. The Virginia Economic Development Partnership Authority and The Fairfax County Economic Development Authority, USA
3. Department of Homeland Security (DHS) Science and Technology Directorate (S&T), USA
4. Ottawa Invest, Canada, in het kader van het softlanding programma
5. ETI&C Department of the Government of Telangana, India (door gemeente Den Haag met prominente vermelding van HSD))

Er is vanuit HSD-Office meegewerkt aan economische missies van NL/RVO en gemeente Den Haag met als onderwerp (cyber)security naar Japan, USA en India. De followup daarvan is ook opgepakt om nadere (kennis)verbindingen en resultaten te boeken zowel outbound (handelsmogelijkheden voor HSD partners) als inbound (acquisities van bedrijven en congressen voor Den Haag en de BV Nederland).

In Europa en Brussel zijn belangrijke verbindingen gelegd met de Europese Security clusters en de EU, onder andere in het kader van een mogelijke toekomstige KIC Security. Een eerste fysieke bijeenkomst over de Europese samenwerking heeft plaats gevonden bij HSD, met deelnemers uit Karlsruhe, Tampere, Kopenhagen, Tallinn, Aix en Provence.

5. Governance stichting en bedrijfsvoering HSD Office

Er zijn in 2015, 4 HSD Board bijeenkomsten en 3 HSD-EC vergaderingen geweest. De in 2013 opgestelde statuten en governance en het in 2014 toegevoegde huishoudelijk reglement zijn in 2015 op voordracht van de gemeente Den Haag tegen het licht gehouden om na de pioniersfase van de afgelopen twee jaren, nu voort te kunnen bouwen in de komende jaren. Na enige discussie is in najaar van 2015 door het voltallige bestuur gedragen besluitvorming geweest over de uitgangspunten van de governance. Deze is bijgevoegd bij dit jaarverslag in bijlage ..

HSD is geen bedrijf, géén kennisinstituut en geen overheidsorganisatie. De Stichting, met als uitvoerder de HSD-Office functioneert optimaal als onafhankelijk platform tussen de triple helix partijen door voortdurende de optimale interactie tussen deze partijen te bewerkstelligen. Middelen daarvoor zijn onder meer, voor het organiseren, uitvoeren en bewaken van de jaarplancyclus, het ondersteunen van de Board en Executive Committee, directievoering/managementtaken, verslaglegging bijeenkomsten, bewaken acties en voortgang, alignment, netwerkmanagement, communicatie, programmanagement, c.q. het programmeren op de inhoudelijke thema's het faciliteren om te komen tot nieuwe livinglabs, consortia en innovatieprojecten. In andere woorden, HSD-Office faciliteert en regisseert de partners om toegang tot kennis, innovatie, markt, talent en financiering/kapitaal te krijgen en om bij te dragen aan de dubbele doelstelling van de stichting van innovatie van veiligheidsoplossingen als maatschappelijk rendement, en extra omzet en banen als economisch rendement. Daarnaast wordt HSD-Office ook bedrijfsvoerings technisch gewoon goed georganiseerd. Dat wil zeggen alle ondersteunende zaken worden uitgevoerd en zijn op orde op het gebied van HR, Financiële administratie, contractbeheer, (waaronder partnerships) en overige facilitaire zaken. De gehele financiële administratie wordt uitbesteed bij Holland Accounting House. Dit wordt uiteraard wel aangestuurd vanuit HSD Office.

HSD-Office bestond in 2015 uit:

- Algemeen directeur (in opdracht/management fee)
- Executive directeur (1 fte, gedetacheerd door TNO)
- Algemeen secretaris/plv. Directeur (1 fte, in kind gedetacheerd door Gemeente Den Haag)
- Programmamanager (2 fte)
- Liaison VenJ (0,9 fte, in kind gedetacheerd door VenJ, geïndigd 10/'15)
- Communicatiemanager (0.9 fte)
- Eventcoördinator (0,7 fte, in kind gedetacheerd door gemeente Den Haag)
- Secretariaat/office management incl bedrijfsvoering (2.6 fte)
- Stagiaires (3 fte)

HSD-Office is een genetwerkte organisatie. We werken nauw samen met partners die hun eigen taak/opdracht aan HSD hebben verbonden. Er is op basis van een convenant uit 2013 samengewerkt met de KvK aan het MKB innovatieprogramma. In november 2014 is een convenant tussen HSD en InnovationQuarter (IQ) afgesloten als bestendiging van de in 2014 aangegaande samenwerking. Deze samenwerking ontwikkelde zich in 2015 op alle drie de taakdomeinen van IQ te weten marketing&acquisitie, innovatie&ontwikkeling en financiering, met onder andere toegeleiding naar het IQ participatiefonds. In 2015 leidde dit o.a. tot drie participaties van IQ op het gebied van security.

De samenwerking met de KvK op het MKB innovatieprogramma heeft afgelopen jaar succesvol gedraaid. Een effectmeting gaf aan dat MKB via MKB Connect hun eigen netwerk hebben kunnen uitbreiden en een verbeterde informatiepositie hebben opgebouwd. Ook is er daardoor bij hen meer focus op innovatie en samenwerking ontstaan. Er zijn in 2015 door MKB Connect 450 verbindingen gerealiseerd, waaronder 94 verbindingen van MKB-ers aan innovatieprojecten.

Voor wat betreft de financiële verantwoording blijkt dat de inkomsten en uitgaven van circa 1,5 mln in 2015 redelijk goed in balans is. Het jaar is afgesloten meer een plus van iets meer dan €38.000,- Nader uitwerking is te vinden in de bijlage met daarin de financiële verantwoording. Er vindt een accountantcontrole plaats op de financiële verantwoording, alvorens deze formeel door de HSD-bestuur wordt vastgesteld medio april 2016.

Bijlage 1. Resultaat rekening 2015

	Realisatie
Inkomsten	
HSD Partner bijdragen	497.917
Subsidie gemeente Den Haag (exploitatie)	1.000.000
Overige opbrengsten	11.988
Totaal	1.509.905
Uitgaven	
Personele lasten	748.494
Projectkosten, bestaande uit:	4.93.163
Prog.lijn 1 kenniscluster	1. 173.525
Prog.lijn 2 faciliteren consortia	2. 135.767
Prog.lijn 3 human capital	3. 111.531
Prog.lijn 4 acquisitie en branding	4. 72.790
Afschrijvingskosten	2.247
Huisvesting/huur	59.978
Algemene Kosten	162.920
Totaal	1.467.252
Saldo bankkosten en rente	1.803
Bate	38.244

Bijlage 2. Governance HSD

Bijlage 3. Infographic